ТӘЗӘ КИТАБ

КӘНҸЛИК НӘҒМӘЛӘРИ

Рафиг Јусифоглунун ушаглар үчүн јазмыҳ чап етдирдији ше'рләр һәмишә кәзәрини чәкә етмишдир. О, һәр шеј дән әввәл ушаг аләминә һәссаслыгла мүшаһидә едир вә һәр бир ше'ринә үрәјләјтамлыы мүәллиф көнүлләри едир. Ушагларын бармагларында тикан чыхаран ана уфум-уфум уфудаҹыр. Тәәччүбләнән ушаг анасындан соруҳур:

«Мәним јарам ағрыјыр, Сәнин јаран ағрыјыр?-».

ше'р битди. Өвлада гаршы ана мәһәббәтинин мисилсизлијини бәјан өзәл демәк олармы? Рафиганы белә ушаг ше'ри јазыларәдир.

Бәс көрәсән, бөјүкләр үчүн дә јаздығы ше'рләрдә Рафиг өз сөзүнү јени поетик вә јүксәк әлдә билирми? Өзүлүмдә бу суалла, «Јазычы» нәшријатынын јахынларда нәшр етдији «Очаг јери» китабы вә көрүнүр. Ахырынчы ше'ри охујуб гуртарандан сонра бу гәнаәтә кәлдим ки, бәли Рафиг бөјүкләр үчүн дә јаҳшы јазыларында да өзүнә садиҳдир.

Әсас ше'ләрində улу ҳалгымыза, доғма торпағымыза өвлад мәһәббәтилә чыхыш едән шаир, сөз тутумуна, јени ифадә тәрзинә хүсуси фикир верир.

«Азәрбајҹан торпағы» ше'ринә бир бәндә нәзәр салаг.

Күнеј инда гышда күнәш гар өрдүр,
Бүз јеҹир,
Әскиҳ олмаз гар тағындан јаҳда белә гүзеји,
Дағлар, дашлар тәбиәтин әсәрәнкиз музеји,
Үрәк доҹмур бу јерләрин баһарындан, гышындан.

Әввәла, хәритәдә гартал гијафәли Азәрбајҹан ағгында вәзнин сечиминә диҳәт јетирдим, јурдумузун гәрурлу вүгарына јараҳан тәкникилә, сәнбәллы вәзнлә он беш һечанын сечилмәси мәни чох мәмнун етди. Әлвә дә «Дағлар, дашлар тәбиәтин әсәрәнкиз музеји» дејән шаирин сонракы «Мәним инсанам» ше'риндә, фитнәкар бәдхаһларымызын һәр чүр чанфишанлыгла тәкзибинә гаршы улу ҳалгымызын улу тарихинин позулмаз инсанлыга тәкзиб олунмаз инамыны көрдүм.

Мәним инсам—Тәбриз, Гарабаг, Һәјатә,
Мәним инсам тарихнә јаддашында.
Мәним инсам—Ҳыз галасы, Әлинҷа,
Мәним инсам—Побутанын дашында.

Шаир һәмин ше'ринин сонракы мисраларында ҳалгымыз, Вәтәнимиз әзаблы-әзијјәтдә дүз-додағы әсән, вулкан гәлбли, синәдаг, бөјүк шаиримизә

«Инсанлыы гојмуш милләт өвраги—
Һәјатә,
Јох милләтимин хәтти бу инсанлар ичиндә».

дејән әлмәзә Мәһәммәд Һадијә руһун үмид верир:

«Бир күн тарих јанышмаҹ јахамдан,
Ким салаҹаг бу ишләри инсама?
Өвладымын дамарында ахан ган
Төмиздиәсә, завал јохдур инсама».

«Очаг јери» китабында «Доғулдугум торпаг—күвәдимин ҳалг», «Сәнинчүн нәҹәрәм», «Сәнин пәнчәрәндән сүзүлән ишыг» адлы бөлмәләрдә шаирин јүздән артыг ше'ри верилмишдир. Башы бәзилар чәкмиш Вәтән торпағымызын һәр бир доғма өвладына мүгәддәслији, әдәләтин әлмәзлији, әгиҳәсиндән дөнмәјән инсанлыг мә'нәви јүксәклији, ғәјнама булаглар кими ләкә көтүрмә ҳәмишә дүнјаны хәсдан гәрурлан јахшылардан пислә тат-гат үстүнлүјү, тәбиәт көзәлликләринин шәфәвәричи еһтиҳарлығы китабдакы әксәр ше'ләрин мајасыны тәшкил едир. Јурдумузун ади чынгыллына, дашына, колуна, гаја пәрчасына, чајына, мешәсинә, көлүнә, дағына, дүзүнә, дәнизинә вүрғун шаир бунлары јанғы гарышыг бир гәрурла, төшбеһи, афоризмли сөнәт дили илә тәсәвүр чалышыр. Бә чох јердә бунла мүәффәгијјәтлә наил олур. Бу тәсвирләрлә о, өз өзүчүлүјүнә да демәк истәјир ки, торпағын әтрини мәнә белә дүјүб онун гәдрини биләмәлијик. Бу һәр шејдән әввәл һәр көсин мүтәәссиб вәтәндашыг борчудур.

«Бајанови јағышы», «Доғулдугум көнд», «Аразын чавабы», «Гара зурна, дөнүм сәнин көзүнә», «Лајлај, Гәбәләм лајлај», «Көнд тојунда», «Гәбә чалы-нанда», «Ләнкәранда јағыш», «Зирвәдә», «Дуз-әјри», «Бәһар дүјүлары», «Јаллы» вә с. бир-бирини өвзә едән ше'ләрдә шаирин һәссас мүшаһидәсинә севинир вә онун өсәрләримизә сөзүнү јени тәрздә демәк сә'јинә севинирсән. Ики мисал:

Галхана чөврилир онун төнәси,
Азғын шишәкләри гојмур јахына.
Тәбиәт думаны бүкүр Кәнәси—
Горхур ки, көз дәјә о бој-бухына.

(«Кәнәси» шеј јериндә).

«Көнлүмә јүк өврәк онун сәсидир,
Мән гәриб сајмырам өзүмү орда.
Зирвәләр гартаһы сөз күрсүсүдүр,
Гарға дејә билмәз сөзүнү ордан».

(«Зирвәдә» ше'риндә).

Мисаллардан сајыны чохалтмаг да оларды. Гој онлары охуҷу өзүнүдүр. Шаирин ифадә тәрзинин үрәјә јатмасы, поетик чәһәтдән биткин олдуғуну бу кичик нүмунәләрдән дә һисс етмәк чәтин дејилдир.

«Сәнин пәнчәрәндән сүзүлән ишыг» бөлмәсиндәки бүтүн ше'ләр мүәллифин јени һиссләринин ифадәсидир. Бунлары топлу һалында кәнчләр нөгмәләри адландырмаг олар.

Кәнчлији саф мәһәббәтә, өмрүн «севки фәсли»ндә чылыз, өтәри һиссләрдән узаг, Јелји, Ширин, Гејс, Фәрһад дүнјалы инсаны дурулашдырыб паклашдыран, үрәкдә һеч бир ҳәбисләјә јер гојмајан төмиз, улви ешг сәсләри јаны санки бу бәнди сөнә ше'ләринә лејтмотив сечмишдир:

Дүнја јараныбдан хејирди, шәрди,
Севиб өзаб чәкән әһли бәшәрди,
Бу һәјат нечә дә әдилләшәрди,
Үрәк олмасајды әсир севкијә.

Әлбәттә, китабда үрәјә јох тајан әсләр ше'ләрә јаныны, онларда бир сырада зәиф сәсләнәнләри дә вар. Дил-ифадә нөгсанларына да тәсадүф едилир. «Гара зурна гајыр-гајыр гајнајыр» (Гара зурна, дөнүм сәнин көзүнә» ше'риндә), «Күндә јуха оланачан өтән күнләр чөкәләнәр» («Тој чөрәји сатылнанда» ше'риндә), «Инсан һеј рәтә кәләнә көзләри бүлаг олурсә (Чадыр-чадыр ешг кечәсә» ше'риндә), «Һәр сәрләнә елә бил ки, бир вагзал олду» («Һәјатын мә'насы» ше'риндә) вә с. бу кими мисралар дедијимизә мисалдыр.

Арзум будур ки, мүәллифин кәлечәк китабларында ады чәкилмәк бирчә кә-сирли мисра оламасын. «Очаг јери» китабынын мүәллифи Рафиг Јусифоглунун бөјүк арзусу исә будур ки, о, јарадыҷылыг мејданына даһа да кениш ләнди-син. Ҳалгымызы, хүсусән кәнҷлијимизи, зиҳнијјәтини мәсәләләрә өз мүнасибәтини билдирсин, милли демократик дирәнәлишимизин, суверенлијимизин фәал вәтәндаши шаир тәрәгГиҷчу нимә тәләб едир? «Очаг јери» китабындакы ше'ләри кәтәрир ки, һәссас шаиримиздән буну уммаг бизим там һагтымызмы. Бу јолда она јарадыҷылыг угурлары арзулајырам.

Һикмәт ЗИЈА.

Ихтисасландырылмыш ушаг идман мәктәбиндә «ХТБИ»-1 (Халг Тәһсили Баш идарәси) футбол командасы јарадылдыгы вахтдан тәгрибән 7 ај кечир. Сурахаја рајонумуздан олан ушагдан бир чох һаким команда-ја үзв јазылмаға чалышырды. Лакин онлардан ән габилијјәтлиләри командаја гәбул олунду. Бакыдакы 104 нөмрәли орта мәктәбин V—VI синфиндә охујан 6 шакирд һәмин команданын өзәјини тәшкил едир. Командада мәшгәләләр сәмәрәли кечир. Шәкилдә: «ХТБИ»-1 футболчулары мәшг заманы.

Фото А. Бабајевиндир. (Азәринформ).

«АК» ЧЫХЫШ ЕТМИШДИ. НӘТИЧӘСИ НЕЧӘ ОЛДУ?

ТӘДРИС ЈАХШЫЛАШАҸАГ

Гәзетинин 27 мартында 1990-ҹы ил тарихли нөмрәсиндә дәрч олунмуш «Халг мүсиги-си: өјрәнәк, өјрәдәк» сәрлөвәли мәгаләдә мүәлиф ән'әнәләримизә горунмасы, она һөрмәт вә еһтирамла јанашылмасы, сон илләр мүсиги адапталарынын истәнилмәјә вә тә'мирә сәбәбләри бәһралы вәзијјәтдән вә с. бәһс олунурду. Мәгаләдә илк әлагадар Азәрбајҹан ССР ҳалг тәһсили назирлиги бир ничә мүәллиф Ф. Бабајевин мисасы илә алдығымыз ҹаваб мәктубунда дејирдиг:

«Мәгаләдә назирлијә мүвафиг идарәләримиз вә Ү. Һаҹыбәјов адына Азәрбајҹан Дөвләт Консерваторијасында мүзакирә едилмишдир. Консерваторијада милли мүсигинин професјонал нүмунәләри кими чох бөјүк әнәнијјәт кәсб едән мугамларымызын тәдрисини кенишләндирмәк нәәрдә тутулмушдур. Бир сыра нәәри мәсәләләри даһа дәриндән өјрәнмәкдәмәк үчүн бу илдән јахынләшдирмәк үчүн бу илдән хәнәндәлик синфи ачылмаҹ, ораја истә'дадлы көнчләрдән бир групу гәбул олунаҹагдыр.

1990—91-ҹи тәдрис илиндән башлајараг Сумгајыт Орта Ихтисас Мусиги Мәктәбинда ашыг сәнәти үзрә кадрлар һазырланачагдыр. Једдинҹи илдә әр орта ихтисас мусиги мәктәбиндә сәз синфинин ачылмасы планлашдырылмышдыр. Бундан башга, мусиги мәктәбләринин Азәрбајҹан дилиндә дәрслик вә мүхтәлиф тәдрис вәсаитләри илә тә'мин олунмасына диггәт артырылачагдыр. «Азәрбајҹан ҳалг чалғы аләтләри үзрә орнестрләшдирмә», «ССРИ ҳалглары вә хариҷи өлкә бәстәкарларынын һәјат вә јарадыҷылығындан бәһс едән тәрҹүмә» әдәбијјаты 1991-ҹи илин нәшриј јат планында нәәрдә тутулмушдур. Бир сыра нәәри мәсәләләри даһа дәриндән өјрәнмәк үчүн бу илдән мәнимсәмәк үчүн бу илдән хәнәндәлик синфи ачылмаҹ, ораја истә'дадлы көнчләрдән бир групу гәбул олунаҹагдыр.

1990—91-ҹи тәдрис илиндән башлајараг Сумгајыт Орта Ихтисас Мусиги Мәктәбинда ашыг сәнәти үзрә кадрлар һазырланачагдыр. Једдинҹи илдә әр орта ихтисас мусиги мәктәбиндә сәз синфинин ачылмасы планлашдырылмышдыр. Бундан башга, мусиги мәктәбләринин Азәрбајҹан дилиндә дәрслик вә мүхтәлиф тәдрис вәсаитләри илә тә'мин олунмасына диггәт артырылачагдыр. «Азәрбајҹан ҳалг чалғы аләтләри үзрә орнестрләшдирмә», «ССРИ ҳалглары вә хариҷи өлкә бәстәкарларынын һәјат вә јарадыҷылығындан бәһс едән тәрҹүмә» әдәбијјаты 1991-ҹи илин нәшриј јат планында нәәрдә тутулмушдур. Бир сыра нәәри мәсәләләрин ејнилә ҳәлдә ачылмасы, ону ҳәлдә ачылмасы, ону ҳәлдә ачылмасы, ону